

הלכות הדרף היומי

מסכת חולין

תוכן עניינים

- א. הרי שמצא תרנגולת שחוטה בשוק או שאמר לשלוחו צא שחוט והלך ומצא שחוט חזקתו שחוט ... רוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן 1
- ב. דידע דלא גמיר וכגון דשחט קמן חד סימן שפיר ... קמ"ל האי אתרמויי איתרמי ליה אידך שמא שהה שמא דרם 3
- ג. האומר לשלוחו צא ותרום והלך ומצא תרום ... אין חזקתו תרום ... חזקה שליח עושה שליחותו 4
- ד. והתרום שלא מדעת אין תרומתו תרומה 6
- ה. הרי שאבדו לו גדייו ותרנגוליו והלך ומצאן שחטים בבית ... דשרי באשפה שבשוק ... דאסור ... אין אדם עשוי להטיל נבלתו באשפה שבבית 6
- ו. חוץ מחרש שוטה וקטן שמא יקלקלו את שחיטתן ... זאת אומרת אין מוסרין להן חולין לכתחלה 8
- ז. דלא בעינן כוונה לשחיטה ... זרק סכין לנועצה בכותל והלכה ושחטה כדרכה ... מכשיר ... שהלכה ובאה כדרכה 9
- ח. קטן ... אין להן מחשבה 12
- ט. האלון והרמון והאגוז שהקקום תינקות למוד בהן עפר או שהתקינום לכף מאזנים טמאין מפני שיש להן מעשה 12

דף יב.

א. הרי שמצא תרנגולת שחוטה בשוק או שאמר לשלוחו צא שחוט והלך ומצא שחוט חזקתו שחוט ... רוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

כבר התבאר לעיל דף ג. שהכל שוחטין לכתחילה¹, אפילו אין מכירין אותו גם אם אין יודעין בו שהוא מומחה ויודע הלכות שחיטה, ומותר לאכול משחיטתו, שרוב הרגילים לשחוט הם בחזקת בקיאים ומומחים בדיני שחיטה, אבל אם הוא לפנינו או שאפשר למצאו בקלות², צריך לבדוק אם הוא מומחה ויודע הלכות שחיטה.

ואפילו לכתחילה³ יכולין למסור לכל אדם שאין מכירין אותו לשחוט, על סמך שיבדקנו אחר שחיטה אם יודע⁴. אולם אם יודעים⁵ שאי אפשר לבדוק, כגון שאין שם מי שיודע לבדוק, אין ליתן לו לכתחילה לשחוט, דלא הקילו חז"ל לסמוך ארוב מצויין כי אם בדיעבד שכבר נשחט. ולצורך גדול יש להתיר אף לכתחילה, דכיון דאי אפשר הוה כדיעבד. וי"א⁶ שאין לסמוך על החזקה אלא בדיעבד, אבל לכתחילה אין לסמוך על החזקה, במקום דיכולין לבררו, ואין למסור קודם שיברר.

וכבר התבאר במסכת ב"מ דף כד: שהמוצא בהמה⁷ או תרנגולת שחוטתה כראוי במקום שרוב ישראל מצויין, ואפילו רוב העיר גוים אלא שהשוק שמצאן בו הוא רוב ישראל⁸ וגם רוב גנבי העיר הם ישראלים, בין שמצאן בשוק בין שמצאן באשפה⁹ שבבית מותרין שרוב מצויין אצל שחיטה מומחים הן ומוחזקים.

¹ שו"ע ונו"כ שם א א

² שמ"ח שם ג, ואי אפשר ליתן שיעור בזה כי אם הכל לפי האדם. תבו"ש שם ג

³ שמ"ח ד'

⁴ דליכא למיחש שמא ילך לו השוחט בלא בדיקה ויאכלו משחיטתו, מה בכך מותרים הם לאכול.

⁵ עיין תבו"ש שם ו

⁶ רמ"א שם ממרדכי והגהות אשרי ואגור בשם א"ז ושאלתות פרישת בהעלותך.

⁷ שו"ע ונו"כ יו"ד א ד

⁸ אפילו רוב העיר והשוק עובדי כוכבים וכן אם רוב עובדי כוכבים מצויים שם אפילו רוב העיר והשוק ישראל אסור דהכל תלוי במצויים ואם עובדי כוכבים וישראל מצויים שוים אזלינן בתר רוב השוק שנמצא שם ואם שוים בשוק אזלינן בתר רוב העיר ואם שוים בעיר אסור כ"ז נראה ממשמעות הפוסקים. ש"ך שם יז

⁹ הטעם דאדם עשוי להטיל נבילתו שם וכי' הב"ח דכשהאשפה פחות מג"ט לא חשוב אשפה ואינו מוכרת. ש"ך שם כא וכ"כ הט"ז ולהלן יבואר שאשפה נמדד לפי הזמן והמקום.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

ואפילו נגנבו ממנו ומצאן שחוטין כראוי מותרין¹⁰, שאף על פי שמי שגנבן הוא חשוד על הגניבה אינו חשוד על השחיטה¹¹.

אבל מצא בשוקי רוב גוים אסורין אף על פי שנראית לו השחיטה כחיתוך של ישראל אין זה סימן.

ב. דידע דלא גמיר וכגון דשחט קמן חד סימן שפיר... קמ"ל האי אתרמיי איתרמי ליה אידך שמא שהה שמא דרס

כבר התבאר לעיל דף ט. שכל טבח¹² שאינו יודע הלכות שחיטה, אף על פי שבא המומחה אחר שחיטתו ומצאה כהוגן, אסור לאכול משחיטתו, דדלמא קלקל בשעת שחיטה באיזה מהלכותיו, ואלו הן, שהייה – ישחוט בלא הפסקה בתוך חיתוך הסימנים. דרסה – בלא דחיקה של הסכין אלא בהולכה והבאה. הלדה – ישחוט בסכין שאינה מכוסה. הגרמה – ישחוט בלא הטייה של הסכין מחוץ למקום השחיטה. ועיקור – וישחוט בחתוך באופן שאינו קורע את סימני הבהמה ולפיכך גם לא בסכין "שיש בו פגימה". ואין לשאול טעם על הלכות אלו¹³, דכולם הלכה למשה מסיני הם.

ומי שאינו¹⁴ יודע הלכות שחיטה, אף על פי ששחט הרבה פעמים¹⁵ בפני מומחה שראה אותו מתחלה עד סוף ששחט שפיר. ואחר כך שחט בינו לבין עצמו, אותה שחיטה פסולה.

¹⁰ ואין לחשוש משום בשר שנתעלם מן העין שביש סימן מותר וכאן אמר כאן גדייו ותרנגוליו דמשמע שיוודעים שהם שלו

¹¹ ולשונא ובנותו להזיקו או להכשילו נמי לא חיישינן, דאחזוקי אינשי ברשיעי לא מחזקינן.

¹² שו"ע ונו"כ שם כג א

¹³ כן כתב הרז"ה ז"ל (המאור ז' ע"א ד"ה איתמר), שאין לדמות בדברים אלו מסברא מה שלא נאמר בפירוש, כי גזרת המלך הם. וראיתי בקצת הגהות שחיטות מתחכמים לתת טעמים להלכות אלו, ואין בהם ממש ויש לחוש דליפוק חורבא מינייהו. דלפי מה שכתבו טעם אחד, שמתוך ששוהה נבלע ומתקשה הדם באיברים מחמת ביעתותא, אתא למטעי ולומר, מאי שנא משובר מפרקתה, דגם התם נבלע הדם באברים דקיימא לן סימן ס"ז (סעיף ג') דיוצא על ידי מליחה. ותו, דבני מעיים שאין מחזיקין בהם דם, כמו שכתוב סימן ע"ה (סעיף א'), לשתריו. וכן יש בכל שאר הטעמים מקום לטעות, לכן אין לך רשות להרהר בטעמם כלל:

¹⁴ שו"ע ונו"כ שם א ג, שמח"ח א יט

¹⁵ בגמרא (ט' ע"א) איתא ב' וג' פעמים והפוסקים (שו"ע סעיף ג') העתיקו ד' וה' פעמים, וכוונתם אפילו טובא, וכן כתב בלחם חמודות (פ"א סי' י"ג סעיף ל"ג), וכן משמע בסמ"ג (עשה ס"ג, ק"מ ע"א) שכתב כמה פעמים.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

ואפילו אם גם באותה שחיטה ראה הבקי ששחט סימן אחד שפיר, לא אמרינן¹⁶ מדשחיטות הראשונות היו כהוגן וגם סימן אחד היה כהוגן, בודאי סימן שלא ראה הבקי היה גם כן כהוגן, שמכיון דאינו יודע הלכות שחיטה אינו יודע ממה להזהר, ושמא שהה או דרס, והראשונות ששחט כהוגן כך הזדמן לו כסומא בארובה.

ואפילו שאלו לו עשית כך וכך ומתוך תשובתו נראה ששחט כהוגן, ואפילו תיכף אחר כך למד כל הלכות שחיטה ואומר ברי שלא קלקלתי בשהייה ודרסה וכן כולם, אפילו הכי שחיטה זו פסולה שחוששים אנו כיון דלא ידע להזהר עשה ולא עלה בדעתו.

ולכתחילה אין מוסרינן לאינו יודע אפילו בפני המומחה¹⁷, דחיישינן שמא יקלקל ולא אדעתייהו דהמומחים, והכי נהוג. אך בדיעבד אם שחט בפני המומחה הרואה אותו מתחלה ועד סוף כשירה, ואפילו אם השוחט חרש שוטה או קטן היודע לאמן ידיו וכמו שהתבאר לעיל דף ב.

וכשבודקין אותו עיקרי ההלכות אם יודע, חזקה שידע כל הלכות שחיטה. ואפילו אם אומר באיזו מן הפרטים דבר זה הייתי מסתפק, מכל מקום מקרי שפיר יודע¹⁸.

אמנם במדינות אלו כשמנסין אותו ליתן לו קבלה, מאחר שכל סדר השחיטות והבדיקות סדורים לפניו, כשאומר איני יודע על דבר המפורש שם, והוא הדין על המותר אסור, הא חזינן שאין לימודו עולה יפה.

ג. האומר לשלוחו צא ותרום והלך ומצא תרום ... אין חזקתו תרום ... חזקה שליח עושה שליחותו

והטעם, כיון דג' פעמים דהוא חזקה בכל מקום לא מהני, הוא הדין אפילו טובא. והא דלא אמרו בגמרא בהדיא הרבה פעמים, י"ל דלא שכיח שהאינו יודע לא יקלקל באחת מהרבה פעמים. א"נ לפי מה שכתבתי בסעיף שאחר זה שאין ליתן לו לכתחילה אפילו בעומד על גביו, לא שכיח שישחוט. תב"ש כז'
¹⁶ דמה לי כמה שחיטות ומה לי כמה שחיטות ועוד סימן אחד. כן כתב בלבוש (סעיף ג') בהדיא, וכן משמע בתורת הבית ארוך דף ח' ע"א (בית א' שער א', ו' ע"א), דוק שם. אחר כך מצאתי בתורת הבית קצר (בית א' שער א', ד' ע"א) שכתב כן בפירושו. תבו"ש כח.

¹⁷ דעת הרשב"א בתורת הבית (בית א' שער א', ו' ע"ב), ור"ן סוף פרק לולב הגזול (סוכה כ' ע"ב ד"ה יודע לשחוט), והטור, והשלחן ערוך (סעיף ג'), שמוסרינן לו לכתחילה בעומד על גביו. והמרדכי (רמז תקפ"ט) והגהות אשר"י (פ"א סי' ו', ד"ה אל"א) בשם רבינו ברוך כתבו דדייק מדפריך הא אמרת בבודקין אותו סגי ולא פריך אפילו לכתחילה נמי, שמע מינה דאסור. וכן כתבו רש"ל (יש"ש פ"א סי' ה'), והרמ"א בהג"ה, וש"ך ס"ק (כ"ו) [מ"ו], והב"ח (ד"ה ומ"ש ואפילו לכתחילה), וכן משמע בט"ז סימן כ"ח ס"ק י"ד.

¹⁸ דאף על פי שלא למד פרט זה או שכחו לא תיפוק מיניה חורבא, דאם יארע לו דבר זה יחמיר מספיקא, עד שיאמר על האסור מותר, ומכל מקום צריך שידע ששהיות מצטרפות שזה דבר הרגיל.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

כבר התבאר במסכת עירובין דף לא: וגיטין סד. ונזיר דף יב. שעל אף שאין לשלוח עירובי תחומין בידי חרש שוטה וקטן, אם אמר לאחר לקבלו מחרש שוטה וקטן ולהניחו לשם עירוב, ושלחו לאחר ע"י אחד מאלו, ואפי' שלחו על הפיל או על הקוף, וראה מרחוק שהגיע לשם, הוי עירוב, אף על פי שלא ראה שהניחו האחר, שחזקה שליה עושה שליחותו¹⁹.

ודוקא שהאחר הבטיח לו בפירוש שיקבלו ויניחו לשם עירוב בשבילו²⁰, אבל אם שתק לו לא אמרינן בזה שחזקה שיעשה שליחותו וכן אם לא ראה שנתנו לו, יש לחשוש שמא לא הביאו לו ואינו עירוב עד שיודע שהביאו לו.

דוקא בעירובי תחומין וכדומה שהוא איסור דרבנן, סמכינן על חזקה ששליח עושה שליחותו. אבל באיסור דאורייתא אין סומכינן על חזקה זו להקל כי אם להחמיר²¹, וכשידעינן שעשה שליחותו, ורק שספק שמא שינה, לכו"ע אמרינן שודאי לא שינה.

לפיכך האומר לשלוחו צא ותרם או עשר ל²², והלך לתרום, ואינו יודע המשלח אם תרם ואם לא תרם, אפילו אם ידע מנין הפירות ובא ומצא כרי תרום, שמדד וראה שחסר ממנו כדי תרומה אין חזקתו תרום, שאין אומרינן באיסורי דאורייתא חזקת שליח עושה שליחותו להקל, אלא להחמיר, וחושש שמא אחר תרם שלא ברשות. והוי ספק תרום ויחזור ויתרום בלי ברכה, וימכרנו לכהן, או שיברר אצל השליח אם תרם או לא תרם

גם במעשר ירק, אף על גב שיש כאן ג' דרבנן א. דתרו"מ בזה"ז דרבנן ב. גומר פירותיו ע"מ למכור הוא מדרבנן ג. וירק דרבנן, מ"מ לא מהני כיון שעיקרו מן התורה לא אמרי'

¹⁹ שו"ע ונו"כ או"ח תט ח

²⁰ מ"ב שם מט

²¹ רמב"ם הלכות תרומות פרק ד הלכה ו ומוכא במ"ב שם נ ועיין שער הציון שם ס"ק מד מה שכ"כ רבנו תם ורבנו יהונתן ורי"ז ורשב"א בעבודת הקודש ורישב"א, וכתב שכן הוא דעת הגאונים, וכן סתם המחבר בסימן של"א ביורה דעה. ודעת רבנו שמשון בתוספות, וכן כתב הרא"ש ותשובת מהר"ם ותשובת מימוני, הביאה המגן אברהם, וביורה דעה שם כתב הרמ"א לדעה זו בשם יש אומרים, שאפילו באיסור דאורייתא היכא שיש מכשול להמשלח אם לא יעשה שליחותו והוא יחשוב שעשה שליחותו כגון הכא סומכינן על החזקה דעשה שליחותו

²² רמב"ם שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

חזקה שליח עושה שליחותו לקולא, ואין להקל מצד ספק דרבנן, כיון שאתחזק איסורא. ועוד דהוי דבר שיש לו מתירין²³.

אך י"א שבמקום שהשליח יודע שהמשלח יכול לבא לידי מכשול, שיחשוב שהוא תרם. וכגון²⁴ שהמשלח אין יודע כלל כמה פירות יש בכריו, ואמר לשליח לתרום וליתן התרומה לכהן, ויודע השליח שבעה"ב אין יודע כמה יש שם, ויסמוך עליו ויאכל הפירות, אז אמרי' חזקה שליח עושה שליחותו אפי' בדאורייתא להקל, ומיהו צריך להמתין עד הערב שמא עדיין לא עישר עד הערב. ולפ"ז בזה"ז שמפרישין רק א' ממאה ומאבדין את זה, ואין המשלח יכול לדעת אם תרם או לא. יש לסמוך על השליח אבל הרבה ראשונים חולקים ע"ז וס"ל דאפי' כה"ג לא סמכי' אחזקה דשליח עושה שליחותו²⁵.

ד. והתורם שלא מדעת אין תרומתו תרומה

כבר התבאר במסכת גיטין דף נב: וקידושין מא: שהתורם את שאינו²⁶ שלו שלא ברשות הבעלים, ולא עשאו שליח אם תרם אין תרומתן תרומה²⁷, והתרומה נשארת טבל כמו שהיתה. וכן הפירות נשארין טבל.

אבל התורם משלו על של אחרים כלומר שלקח מפירות שלו טבל מפריש לפטור פירות חברו, כיון שהוא זכות גמור עבורו²⁸ שמרויח הפירות, בודאי נחא לי' ואין חוששין שמא רוצה לעשות המצוה בעצמו, והרי זו תרומה ותיקן פירותיהם, וטובת הנאה שלו שנותנה לכל כהן שירצה.

ה. הרי שאבדו לו גדייו ותרנגוליו והלך ומצאן שחוטים בבית

... דשרי באשפה שבשוק ... דאסור ... אין אדם עשוי

להטיל נבלתו באשפה שבבית

²³ חז"א מעשרות סי' ו' סקט"ז וכמש"כ המל"מ פ"ד מבכורות וכ"כ בשע"צ ואפי' בזה"ז [וכ"כ בהגהות יד אברהם שנדפס בגליון היו"ד סי' ש"ל ס"ד ודלא כמהנ"א שם] ועי' בהגהות דברי ישראל שכ' דאפשר דאפי' בעציץ שאינו נקוב:

²⁴ רעק"א ביו"ד סי' של"א סל"ד בשם המל"מ

²⁵ דרך אמונה שם סב

²⁶ רמב"ם הלכות תרומות פרק ד הלכה ב

²⁷ דכתיב אתם ולא התורם את שאינו שלו, ובסתמא לא אמרי' דהוי זכות דשמא הי' רוצה לפוטרה בחטא א' או שהי' רוצה להעדיף ואין זה זכות גמור

²⁸ חז"א לקוטנים לזרעים סי' ו' סק"א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת חולין

מי שאבדו גדייו²⁹ ותרנגוליו במקום שרוב ישראל מצויין³⁰, ומצאן שחוטין, שרי, שתולים אנו שישראל עשה זאת, בחשבו שנתייאשו הבעלים וכדומה, ואחר כך נמלך להחזירם, וכיון דתלינן בישראל, מסתמא נשחט כהוגן, שרוב מצויין אצל שחיטה מומחין וכו'.

ומכל מקום יראה אם שחטה כהוגן איפה שאפשר, שלכתחילה מבררים מה שאפשר.

ובמקום רוב גוים אסור, שגוים גם שוחטים³¹.

ואם יודע שננבנו לו³², הולכים אחרי רוב גנבי העיר, אם הם ישראלים שרי, שלמרות שחשודים על גניבה אינם חשודים על שחיטה. ואם רוב גנבים גוים, אסור.

במה דברים אמורים, כשמצאה בבית או בשאר מקומות שאין דרך להשליך נבילות לשם כי אם כשירות, אבל מצאה באשפה ובשאר מקומות³³ שמשליכין שם גם נבילות, חיישינן לה שנתנבלה ולפיכך הושלכה.

²⁹ שו"ע ונו"כ שם ד ושמ"ח כה

³⁰ כתב ש"ך ס"ק י"ח ופרי חדש ס"ק י"ח דאפילו רוב עכו"ם ורוב טבחי ישראל בעיר, שרי. ונמשכו בזה אחר לשון הרא"ש (פ"א סי' י"ז) שכתב ומוקי לה ברוב ישראל או רוב טבחי ישראל, ובעלי השלחן ערוך השמיטו זה. ונראה לעניות דעתי דבכיון השמיטוהו, דאין זה כוונת הרא"ש כלל, ולא קאי כי אם אמצא גדי דסליק מיניה, דהתם שרינן בגמרא ברוב טבחי ישראל, ואמרינן דגדי זה מסתמא מטבחים נפל, כדמשמע ברש"י פרק גיד הנשה דף צ"ה (ע"א ד"ה ואם מבושל). אי נמי גוי קנה אותו מטבחים דדרך הטבח לקנות הרבה גדיים ולשוחטן ולמוכרן במקולין א' א'. ואפילו אי אירע שבעל בית עושה גדי לעצמו, עכ"פ רובא דרובא מטבחים הוא, וכן נמי הוא דפרק גיד הנשה דף צ"ה (ע"א) דנמצא בשר הלך אחר רוב טבחים, דרוב בשר שבעיר מן הטבחים נקנו. אבל בענין זה שנאבד שלו ונמצא, ואם ברוב גוים אנו תולין דגוי רצה ליטלן לעצמו ונמלך מחמת יראה או סיבה אחרת, ועל מה זה ילך לטבח ישראל. אדרבה, מירתת הוא שלא יודע מעשיו. תבו"ש מא

³¹ עיין יו"ד סימן ס"ג מבואר אימתי אזלינן בתר רוב העיר או רוב השוק.

³² בלחם המודות (דברי המודות פ"א סי' י"ז סעיף ג"ח) משמע דבכל נאבדה חיישינן שמא ננבנו ובעינן נמי רוב גנבי ישראל. ומלשון רמ"א ז"ל (סעיף ד') גם כן משמע כדבריו, מדכתב וגם רוב גנבי כו', שמע מינה דתרווייהו בעינן והיינו בנאבדה, וכן משמע קצת לשון הרא"ש בחולין (פ"א סי' י"ז). מכל מקום העיקר כש"ך (ס"ק י"ט) ופרי חדש (ס"ק י"ט) כמו שכתבתי בפנים, דכל שברחו מביתו ונעלמו מעיניו לא בעינן רוב גנבי, וכן משמע בדרכי משה (ארוך אות י"ג). תבו"ש שם מג

³³ בבכור שור (לדף י"ב ע"א, ד"ה גמרא בבית כולי עלמא לא פליגי כו' באשפה שבשוק כו', וד"ה וכן) הארחיק לבאר טעם הרמב"ם ז"ל (הלי' שחיטה פ"ד הלי' ח') שפסק לאסור בשוק ובאשפה שבבית כרבי יהודה דפליגי ארבי חנינא. דלא סבירא ליה להרמב"ם מה שכתב רש"י בחולין (י"ב ע"א ד"ה אין אדם) אהא דאין אדם עשוי

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

ובמה דברים אמורים כשמכירים שהם שלו על ידי סימן או טביעת עין גמור, דשאם לא כן אסור להאוסרין בשר שנתעלם מן העין³⁴.

במקומות שממנין אנשים ידועים על השחיטה ולא שכיח מצויין אצל שחיטה, יש לחקור אצל השוחטים שמא יתברר שלא נשחט על ידם, ואם אי אפשר להתברר יש להחמיר בנגב אפילו ברוב גנבי ישראל, שיש לחוש שנתירא לילך להשוחט שלא תגלה רעתו בקהל, ולהתיר בנאבד.

והמחמיר גם בנאבד תבוא עליו ברכה, דכל ענינים אלו של תורה הם, ובקל יוכל להכשל באיסור נבילות.

דף יב:

ו. חוץ מחרש שוטה וקטן שמא יקלקלו את שחיטתו... זאת אומרת אין מוסרין להן חולין לכתחלה

כבר התבאר לעיל דף ב: שחרש ושוטה אם מומחה עמד על גבן וראה מתחלה ועד סוף ששחטו כהוגן שחיטתו כשירה, אפילו אינם יודעים הלכות שחיטה ולא לאמן ידיהם³⁵, רק אירע ששחטו יפה כסומא בארובה מכל מקום הרי ראה המומחה שכהוגן נשחטה³⁶.

להטיל נבילה באשפה שבבית ובשוק בלא אשפה, דטעמיה דלא ליסרה ביתו והשוק, דזימנין דמטילו לפי שעה. אלא סבירא ליה הטעם דלא היה מטילין נבילות במקום מהלך אדם מפני הטומאה, ודוקא בזמן קדשים וטהרות היה נזהרין להשליך כל טומאה לאשפה שבשוק, והיו נזהרין מלכת שם, אבל באשפה שבבית שכיחי אינשי כדאיתא בשבת דף קכ"א (ע"ב), וכל שכן בשוק ודרכים דהוה והירי מכל טומאה. אבל האידנא דבטלה טהרה, אין נזהרין בהטלת נבילות רק שאין מניחין בבית משום מנקרותא, ולכן החמיר הרמב"ם ז"ל. והרבה מצינו ששינו הפוסקים הדין מזמן הגמרא לזמנינו לפי שינוי הענין, עיין סימן רצ"ח (סעיף א'). אף על פי שהרשב"א (חי"י"ב ע"א ד"ה הא דאמרינן, תוה"ב בית א' שער א', ז' ע"א) והר"ן ז"ל (ג' ע"ב סוד"ה היכא דראה) תמחו על הרמב"ם ז"ל, וכתב שם (בתבו"ש מד) ואני איני כדאי אפילו לדון בפניהם בקרקע, מכל מקום כתבתי לתרין דעת הרמב"ם ז"ל. וכן כתבו העיטור (הל' שחיטה, כ' ע"ב) וראב"ן דף מ"ז (ע"ב ס' ר"ט) וסתמתי הדבר למימרא דאין להקל רק הכל לפי הזמן והמקום.

³⁴ כאשר יתבאר בעזרת ה' סימן ס"ג סעיף ח', ואפילו לדין זימנין דאסרינן כמבואר שם סעיף י'
³⁵ זה לשון הסמ"ג (עשה ס"ג) חרש שוטה וקטן ששחטו שחיטתו כשירה, והוא שרואים אותן ששחטו כהוגן, ודוקא בקטן שיודע לאמן ידו, עכ"ל. ומדלא כתב סתמא, ודוקא שיודעין לאמן כו', שמע מינה דדוקא בקטן מפלגינן אם יודע לאמן ידיו. ולשון ספר התרומה סוף הלכות שחיטה (סי' ח') ממש כלשון הסמ"ג. לכן נראה לי, אף על גב דבקטן מחמירין בדעת האוסרין באינו יודע לאמן, הבו דלא לוסף עלה כיון דמדברי האוסרים גופיהו משמע דאין דינם שוה, ומעמא נראה לי כמו שכתבתי בפנים. תבו, ש מח
³⁶ ואף על גב דכתיב וְנִבְחַתְךָ, ודרשינן אותו שהוא בר זביחה אכול מובחו, אינהו נמי איתנהו בזביחה, דהא מוזהרים עליהם שלא להאכילם נבילות. שמ"ח שם כח

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת חולין

ולכתחילה אין מוסרין להם לשחוט אפילו בעומד על גבן.

ג' מדות בקטן: אם אינו יודע לאמן ידיו לשחיטה³⁷, אפילו יודע הלכות שחיטה ואחרים עומדים על גביו, שחיטתו פסולה, שאינו בר זביחה, דכתיב (דברים כז פסוק ז) וְזָבַחְתָּ וְגו' וְאָכַלְתָּ וְגו'. מי שהוא בר זביחה אכול מזבחו.

יודע לאמן ידיו, אף על פי שאינו בקי בהלכות שחיטה, לכתחילה לא ישחוט אפילו בעומד על גביו שמא יקלקל ולא אדעתיה דהעומד, ובדיעבד שחיטתו כשירה בעומד על גביו מתחלה ועד סוף, ובינו לבין עצמו שחיטתו פסולה.

יודע לאמן ידיו ובקי בהלכות שחיטה³⁸, שוחט לכתחילה בעומד על גביו, ובלא עומד על גביו אפילו בדיעבד שחיטתו פסולה, דכיון דעדיין קטן הוא אין רוב מעשיו מתוקנים, ותו דאין עדות לקטן ולא מהימנינן ליה על השחיטה.

ובמקום שאין צורך גדול לא ישחוט לכתחילה אפילו קטן מומחה ויודע לאמן אפילו בגדול עומד על גביו.

ז. דלא בעינן כוונה לשחיטה ... זרק סכין לנזעצה בכותל והלכה ושחטה כדרכה ... מכשיר ... שהלכה ובאה כדרכה

שחיטת חולין³⁹ אין צריכה כוונה, וילפינן טעמא מדגלי רחמנא בקדשים שהשוחט את⁴⁰ הקדשים ולא נתכוין לשחיטה⁴¹, אלא כמתעסק, הרי אלו

³⁷ ונראה לי הטעם דלא דמי לחרש ושוחט שנתבאר לעיל סעיף כ"ט דאפילו אינם יודעים לאמן ידיהם הוו בני זביחה, דהתם מכל מקום כח גברא איכא, מה שאין כן בקטנים דליכא כח גברא ולא אומן כם בידיהם ואין מעשיהם כי אם כמעשה קוף בעלמא. שם"ח ל

³⁸ ובדעת השו"ע שהזכיר רק יודע לאמן ידיו וכן משמע מהב"י ומהני גם אם רק הוא מומחה ובקי בל מהרש"ל פ"ק דחולין סי' ה' והדרישה האריכו לפסוק דאפי' ביודע לאמן ידיו לחוד או מומחה ואחריו ע"ג אינו מותר אלא בדיעבד אבל לכתחלה אסור עד שיודע לאמן ידיו ונס הוא מומחה ונס אחרים ע"ג, ש"ך שם כה

³⁹ שו"ע ונו"כ שם ג א

⁴⁰ רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק א הלכה ג

⁴¹ לשון רבינו ז"ל מורה קצת כדעת התוס' ז"ל שפירשו בפ"ק דחולין ובפ' ב"ש דאפי' מתכוין לחתיכת סימנין נקרא מתעסק עד שיתכוין לשחיטה דאי לא מתכוין אפי' לחתיכת סימנין בחולין נמי פסול ואף על גב דהם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

פסולין עד שיתכוין לשחיטה כמו שהתבאר במסכת זבחים דף נז. דכתיב (ויקרא א, ה) וְשַחַט אֶת פֶּן הַבֶּקֶר לְפָנַי ה'! עד שתהא השחיטה לשם בן בקר, מכלל דחולין לא בעי כוונה.

אבל כח גברא מיהו בעינן, דכתיב (דברים יב פסוק כא) וְזָבַחְתָּ וּגְו' וְאָכַלְתָּ וּגְו', מה שאתה זוכה אתה אוכל, כלומר שתהא הזביחה באה מכתך. כמו שיתבאר להלן דף לא. בעוה"ת.

לפיכך אפילו הפיל סכין בידו או ברגלו, ולא נתכוין להתוך בה דבר, והלכה ושחטה כראוי בולכה או בהבאה, כשירה.

וצריך שידע שלא עשה חלדה, כלומר שלא הוסתר הסכין בעת השחיטה בין סימן לסימן או תחת העור⁴².

אפילו היה הזורק חרש שוטה וקטן, ששחיטתו כשירה בעומד על גביו כדלעיל, כשירה, שהרי נשחטה מכת אדם⁴³.

אבל נפלה סכין מעצמה שלא על ידי כח ישראל הכשר לשחוט, והלכה ושחטה, פסול, שאין בו כח גברא דכתיב וְזָבַחְתָּ וְאָכַלְתָּ, מה שאתה זוכה אתה אוכל.

⁴² לא כתבו בן אלא לרבנן ואנן קי"ל כר' נתן דפליג עלייהו בפ"ק דחולין ובחולין כשר מ"מ אפשר דאפי' ר' נתן מודה דבקדשים בעינן שיתכוין ממש לשחיטה דליכא פלוגתא בין ר' נתן ורבנן בקדשים אלא בחולין דוקא. לח"מ שם

⁴³ ואם ראה הנוצות או השיער התוכים, ודאי שלא החליד. כמו שיבואר להלן דף ל: בעוה"ת
⁴³ דין זה לא כתבוהו הטור והשלחן ערוך בהדיא, אבל פשוט הוא כיון דבגמרא מכשרינן שחיטת חרש שוטה וקטן מטעם דלא בעינן כוונה אפילו לחתיכה בעלמא, אם כן אפילו לא מכווני כלל, דהא אפילו מכווני אין כוונתם כלום. ומצאתי און לי בדברי תורת הבית קצר (בית א' שער א', ז' ע"א) זה לשוננו, ולא עוד אלא אפילו הפיל הסכין בידו או ברגלו, אפילו שלא בכוונה, והלך ושחט כדרכו, הרי זו כשרה. זה הכלל, כל שבא מכת ישראל ואפילו מכת מי שאינו בן דעת, שחיטתו כשרה, עכ"ל. וכן משמע מלשון הבדק הבית דף י"ב (י"א ע"א) וזה לשוננו, אבל בשחיטה אף על גב דלא בעינן בה כוונה כלל, ואפילו לחתיכה הצריכה תורה כח אדם איזה שיהיה, עכ"ל. ובוודאי בלשון איזה שיהיה נתכווין לחרש שוטה וקטן, דאיירינן בהו בגמרא הכא. תבו"ש שם א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וטב"ל 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

אפילו תפס סכין בידו ופתח ידו, או מונחת בחיקו ועמד, ונפלה הסכין ושחטה, הרי זה פסולה, שלא הלכה מכחו, רק עד עתה היתה מעוכבת בידו, וכשסר כחו ממנה הלכה בעצמה, ואפילו פתח ידו בכוונה שתלך ותשחוט לא מהני, כיון דליכא כח אדם⁴⁴.

יש מגדולי הפוסקים⁴⁵ שכתבו דאף על גב דלא בעינן שיכוין אפילו לחתיכה בעלמא, מכל מקום כוונה קצת בעינן, דקרא דוּזְבַּחַתְּ הוּה ליה כאלו כתיב ועשית, כגון שיכוין להפיל, אבל אם לא כוון לשום דבר, רק נכשל ידו בסכין והפילו בכחו בלא כוונה ושחטה פסול, ויש לפסוק בדבריהם⁴⁶.

והוא הדין אם בשינה דחף לסכין או בהקיץ בלא כוונה כלל, נמי פסול, וכל שכן אם דחפו גוי וכיוצא בו על הסכין והלכה ושחטה דפסול.

ואם ישראל⁴⁷ דחפו לחבירו על הסכין והלכה ושחטה יש להחמיר גם כן, שהראשון לא קעביד מעשה, דכח כחו הוא, והשני לא כיוון לשום מעשה.

⁴⁴ ואנן בעינן דכח אדם יעשה פעולה שתלך ותשחוט. שמ"ח שם ועיין תבו"ש ב שהוכיח כן
⁴⁵ כתב הרא"ש ז"ל פרק השוחט (פ"ב סי' ח'), זה לשונו, ואף על גב דלא מכוין לשום חתיכה אלא שנתכוין להפילה, קרינן ביה וזבחת ואכלת כיון שכוין להפילה כו'. אבל אם נפלה סכין מידו בלא כוונה כו', דלא קרינן ביה וזבחת ואכלת כיון שלא נתכוין לשום דבר כו'. ומיהו בלא כוונת שום דבר אי אפשר, מדכתיב וזבחת דהוה לכל הפחות כמו ועשית, וצריך להתכוין לשום דבר מעשה, ובענין אחר לא מקרי כח גברא, עכ"ל. הנה שנה לנו הרב ז"ל ושילש ופירש לנו הטעם שצריך כוונה קצת. ותמהני על הפרי חדש (ס"ק ב') שכתב דאפשר הרב לא דקדק בלשונו כל הצורך. וכן משמע ממה שכתבו התוספות דף י"ב ע"ב ד"ה זרק וזה לשונם, זרק סכין לנעצה בכותל, הא חשיב מתכוין לחתיכה (פירוש דבנעצה הוא חותך בכותל) כו'. אבל רבי נתן מכשיר אפילו לא נתכוין לחתיכה כגון הפיל את הסכין כו', עכ"ל. ומדלא כתבו, אבל רבי נתן מכשיר אפילו לא נתכוין כלל כגון הפיל בלא כוונה, שמע מינה דכוונה קצת בעינן. וכן כתב רבינו ירוחם ז"ל (נמ"ו א"ה ח"ב, קמ"ז ע"ד) וזה לשונו, כתבו המפרשים דווקא הפילה הוא כשרה כלומר שנתכוין לעשות מעשה כו', עד פסולה כיון שלא נתכוין לשום דבר, עכ"ל. גם היש"ש (פ"ב סי' י"ג) הביא דברי הרא"ש כהויתן, וכן דעת הב"ח (ד"ה ומ"ש ואפילו), והלבוש (סעיף א'), ומ"ו (סק"א). איברא, דמלשון הרשב"א בתורת הבית ארוך (בית א' שער א', י"א ע"א) משמע דלא כהרא"ש, מדכתב, וזה לשונו, והילכך בין זרקה לנעצה בכותל, בין הפילה הוא, אפילו שלא בכוונה אלא שנפלה מכחו שחימתו כשרה, עכ"ל. ונראה לי, דמכל מקום לא הכשיר כי אם בדעשה מעשה מעצמו שדחף לסכין, אף על גב דעשאו בלא כוונה כאדם העושה מתוך שינה. אבל אם באונס נעשה כגון שהפילו גוי על הסכין או נכשל ונפל על הסכין, ומכחו הלכה ושחטה, מודה הרשב"א דכהאי גוונא לאו כחו הוא. וכמו שסיים הרא"ש ז"ל דכהאי גוונא לאו כח גברא הוא. ודמ"א למה שכתב הרשב"א שם אחר זה דנדה שנפלה מהגשר וטבלה לאו כחה מקרי, עיין שם. ומאחר שדברי שאר הפוסקים סתומים, פשוט דאין לדחות דברי הרא"ש ז"ל וסייעתו ולהקל בדאורייתא. תבו"ש שם ז

⁴⁶ שמ"ח שם ד

⁴⁷ שמ"ח שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

יש מי שאומר⁴⁸ שמה שמכשירין זרק ושחט, דוקא ששחטן סתמא, שסתמו לשחיטה עומד, והרי זה כאלו כיוון לשחוט, אבל אם כיוון לנחור ולעקור, ועלתה בידו שחיטה הגונה, פסול, וראוי לחוש לדבריו⁴⁹.

ח. קטן ... איך להז מחשבה

הקטן אינו שוחט קדשים⁵⁰ אף על פי שהגדול עומד על גביו⁵¹, שהקדשים צריכין מחשבה וקטן אינו מחשבה, אפילו היתה מחשבתו ניכרת מתוך מעשיו כמו שיבואר להלן דף יג. בעזרה"ת.

ט. האלון והרמון והאגוז שחלקום תינוקות למוד בהן עפר או שהתקינם לכף מאזנים טמאין מפני שיש להן מעשה

העושה כלי קיבול⁵² מ"מ הרי זה מקבל טומאה בכל שהוא מן התורה, ואין לכלי קיבול שיעור, והוא שיעשה דבר של קיימא שאפשר שיעמוד.

כיצד העושה כלי מן הנייר אף על פי שאין הנייר מקבל טומאה, או מקליפת הרימון והאגוז והאלון, ואפילו חלקום התינוקות למוד בהן את העפר, או שהתקינם לכף מאזנים, הרי אלו מקבלין טומאה, שתינוק⁵³ חרש שוטה וקטן יש להן מעשה, אף על פי שאין להן מחשבה.

⁴⁸ דעת רש"ל ז"ל בים של שלמה פרק ב' סי"ג וזה לשונו, ואף שלא בעינן כוונה לחולין היינו מן הסתם, אבל אם כיוון להדיא שלא לשחוט אותה שחיטה המכשרת אלא לעשות בנחירה והניקה, נראה בעיני שלא נקרא זה שחיטה, וגרוע יותר מנפלה מעל הקורה לענין זה שאינו בכלל זבחת, עכ"ל. וכדאי גוונא אמרינן ריש זבחים (ב' ע"ב) לחלק במידי דסתמיה לשם זה עומד דלא מהריב ביה כי אם כשמכוין להיפך. ובתורת הבית (בית א' שער א', י"א ע"א) גם כן כתב כעין סברא זו דזרק סכין סתמא עדיף מלנעצה בכותל שכיון שלא לשחוט. תבו"ש שם ט

⁴⁹ שמ"ח שם ה

⁵⁰ רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק א הלכה ו

⁵¹ מיהו דעת התוס' דאחר עומד על גביו ומלמדו כשר, ודוקא כשאחרים רואין פסול. ישועות מלכו שם

⁵² רמב"ם הלכות כלים פרק ב הלכה א

⁵³ השגרת לישן הוא דהיינו תינוק היינו קטן. מעשה רקח שם.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

